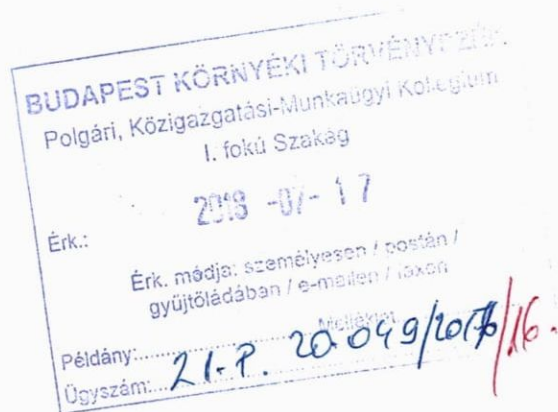

2018 AUG 31

Fővárosi Ítéltábla
32.Pf.20.412/2018/10-II.

A Fővárosi Ítéltábla az Apák az Igazságért Egyesület (1095 Budapest, Ipar utca 15-21., ügyintéző: Kalmár László) által képviselt Csizmadia Anna (2370 Dabas, [REDACTED]) felperesnek – a dr. Neparáczki Nándor József jogtanácsos által képviselt Pest Megyei Kormányhivatal (1052 Budapest, Városház utca 7.) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2018. február 27. napján kelt 21.P.20.049/2017/13. számú ítélete ellen az alperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy azt állapítja meg, miszerint az alperes azzal, hogy a felperes 2014. április 18. napján kelt nagyszülői kapcsolattartás rendezése iránti kérelme kapcsán a fellebbezési eljárást ésszerű időn belül nem fejezte be, megsértette a felperes családi és magánélethez való jogát.

A le nem rótt 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes, mint nagyszülő [REDACTED] nevű unokájával annak születése óta szoros kapcsolatot ápolt. A gyermek szülei élettársi kapcsolatban éltek, kapcsolatuk megromlásának eredményeként a gyermek édesanyja 2014. év elején szüleihez, Felcsútra költözött, a gyermeket magával vitte. Az anya lakóhelyén a felperes többször megkísérelte a nagyszülői kapcsolattartást, azonban az többnyire nem vezetett eredményre, két alkalommal jutott be a lakásba, ekkor sem voltak azonban a körülmények alkalmasak a zavartalan kapcsolattartásra. A felperes fia és annak volt élettársa között gyermekelhelyezés iránti per indult 2014-ben. A felperes 2014. április 18-án jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatával kérelmet terjesztett elő unokájával történő kapcsolattartásának rendezése érdekében a Vecsési Járási Hivatal Járási Gyámhivatala előtt.

A felperes havi egy alkalommal szombat reggel 9 órától vasárnap délután 16 óráig szeretne volna a gyermeket nagyszülői kapcsolattartásra elvinni. Az anya a felügyelt kapcsolattartás lehetőségét fogadta volna el, azonban a nagyszülő az így biztosított időtartamot kevesellte. Nem tudtak a felek megállapodni a felügyelt kapcsolattartás esetén, annak helyét illetően sem.

Az eljárásra 2014. augusztus 14-én a Gyáli Járási Hivatal Járási Gyámhivatalát jelölték ki. Az elsőfokú hatóság 2014. november 12-én kelt határozatával szabályozta a nagyszülő és az unoka közötti

kapcsolattartást, amelyet az anya jogi képviselője útján megfellebbezett. Az alperes, mint másodfokú hatóság 2015. február 13-án meghozott határozatával megsemmisítette és új eljárásra kötelezte az elsőfokú hatóságot arra tekintettel, hogy tisztázni szükséges, miszerint az apai nagyszülő milyen körülmények között él, személyében és életkörülményeiben alkalmas-e a gyermek fogadására, tisztázni szükséges a nagyszülő és gyermek közötti érzelmi kapcsolat mélységét, valamint a Budapesten élő apai nagyszülő milyen módon kívánja a gyermeket a kapcsolattartás helyszínéről elvinni és oda visszavinni, az ezzel felmerülő költségeket vállalja-e.

Az elsőfokú gyámhatóság a megismételt eljárásban 2015. március 25-én meghallgatást tartott. A felperes annyival egészítette ki a nyilatkozatát, hogy elfogadhatónak tartja, ha az apai kapcsolattartási hétvégén, péntek délutántól szombat reggel 9 óráig nála van a gyermek. Az édesapa 2015. április 8-án előadta, hogy nem tudja elfogadni, miszerint az ő kapcsolattartása előtti pénteken délutántól szombat reggel legyen a nagyszülői kapcsolattartás, mert az időközben megszületett bírósági ideiglenes intézkedés az írja elő, hogy a gyermeket az anya lakóhelyén kell átvennie. Az anya 2015. június 15-én az elsőfokú gyámhatóság előtt megjelent és bejelentette, hogy a másodfokú határozat óta az apa a gyermeket rendszeresen elviszi kapcsolattartásra.

Az elsőfokú gyámhatóság a felperes kérelmére 2015. szeptember 29-én hozott határozatot, amellyel a nagyszülői kapcsolattartás szabályozására vonatkozó kérelmet elutasította. Döntésének indokolása szerint az apai kapcsolattartáson kívüli két hétvége az édesanyát illeti meg. A határozat ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő. Az iratok a másodfokú hatósághoz 2015. december 15-én érkeztek meg.

A felperes 2016. november 8-án keresetet nyújtott be az alperessel szemben, személyiségi jogsértés jogkövetkezményeinek megállapítása iránt, mivel azzal, hogy nem gondoskodott a nagyszülői kapcsolattartás rendezéséről, az alperes a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmén keresztül megsértette a család és magánélet tiszteletben tartásához való jogát.

Az alperes, mint másodfokú hatóság a megismételt eljárásban határozatát 2017. január 3-án hozta meg. Döntésével az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta, kifejtve, hogy bár a gyermekkel való kapcsolattartásra mind a szülő, mind pedig a nagyszülő jogosult, azonban a kapcsolattartás célja, hogy a gyermek a családi kapcsolatot fenntartsa az erre jogosult személyekkel. A családi kapcsolat fenntartásába nem tartozik bele a folyamatos figyelemmel kísérés, annak lényege az, hogy a gyermek iránt érzett kötődése fennmaradjon. Ezt a célt pedig a már szabályozott apai kapcsolattartás folyamatos és időszakos ideje alatt is gyakorolni tudja a nagyszülő. Az alperes másodfokú határozatával szemben a felperes bírósági felülvizsgálatot nem kezdeményezett.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2015. április 8. és 2015. szeptember 29-ig, illetve 2015. december 15-től 2017. január 3-ig a közigazgatási eljárásban inaktív idők álltak fenn.

A felperes végleges keresetében (5. sorszámu jegyzőkönyv) annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a családi és magánélethez való jogát, a kapcsolattartás jogát, a tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint a jogorvoslathoz való jogát azzal, hogy az alperes 2014. augusztus 14-től nem gondoskodott a kiskorú unokájával a kapcsolattartásának rendezéséről, túllépte az eljárási határidőket. Az eljárás elhúzódott, intézkedései elégtelenek voltak, mivel nem tudta az unokájával a zavartalan kapcsolattartáshoz fűződő jogát gyakorolni. Kérte az alperes méltányos elégtételadásra, valamint 600.000 forint sérelemdíj és annak 2014. augusztus 14. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésére kötelezését.

Előadta, hogy az alperes Gyáli Járási Gyámhivatala 2014. november 12-én szabályozta a nagyszülői kapcsolattartást, majd 2014. december 3-án arról értesítette, hogy az anya fellebbezéssel élt és a másodfokú hivatalhoz az iratokat felterjesztette, azonban a másodfokú hivatal a kereset benyújtásának napjáig érdemben a fellebbezést nem bírálta és ennek következtében az unokájával nem tud kapcsolatot tartani. Hivatkozott arra is, hogy a másodfokú hivatal az eljárás meghosszabbításáról tájékoztatást nem küldött, a 21 napos ügyintézési határidő pedig többszörösen lejárt. Az elhúzódás elleni jogorvoslati lehetőséget kimerítette azzal, hogy az Emberi Erőforrás Minisztériumához, mint felügyeleti szervhez

panaszt terjesztett elő 2016. szeptember 7-én. Hivatkozott arra, hogy újabb kérelmet terjesztett elő, amelyet az elsőfokú gyámhivatal 2015. szeptember 29-én kelt határozatával elutasított. Ezt a döntést megfellebbezte, azonban a másodfokú hatóság érdemi döntést az ügyben a keresetindításig nem hozott, az újabb eljárásban egy évet meghaladó késedelem áll fenn. Előadta, hogy a gyámhivatal megállapítása szerint nem áll fenn semmiféle nagyszülőnek felróható veszélyeztető körülmény, mégis megfosztotta őt a nagyszülői kapcsolattartáshoz fűződő jogtól. Hivatkozott arra, hogy 2016-ban a másodfokú ügyintézővel is beszélt, próbálta elérni a mielőbbi határozathozatalt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy nem két külön eljárás, hanem egy alap- és egy megismételt eljárás folyt a felperes kérelme alapján. Azzal védekezett, hogy a felperest nem érhet kár, mivel a másodfokú döntés tartalmazza, hogy az édesapát megillető kapcsolattartás idejében az apai nagyszülő gyakorolni tudja a gyermekkel való találkozást, kapcsolattartást. Hivatkozott arra is, hogy a kártérítés előfeltétele, hogy a bírósági felülvizsgálatot, mint jogorvoslatot kimerítse a felperes, erre nem került sor, ezért a kárigényének törvényi akadálya van.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azon mulasztásával, miszerint késedelmesen, a törvényi határidőket megszegve intézte a felperes nagyszülői kapcsolattartás rendezése iránti kérelmét, megsértette a felperes családi és magánéletéhez való személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 300.000 forint sérelemdíjat és annak 2016. március 14-től a kifizetésig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal azonos mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A le nem rótt 36.000 forint illetékből a felperest 7.200 forint megfizetésére kötelezte az állam javára, míg a fennmaradó 28.800 forint kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság döntésében idézte az Alaptörvény I. cikk (1)-(3) bekezdéseit, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 4. § (1)-(3) bekezdéseit, 29. § (3) bekezdés a) pontját, 33. § (3) bekezdés a)-c) és k) pontjait, 33. § (5)-(6) bekezdéseit, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdéseit. Idézte a Ptk. 4:179. § (1) bekezdését, 4:180. § (1) bekezdését, valamint a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) 27. § (1) bekezdés a) pontja és (6) bekezdésének lényegét, mint a döntést megalapozó jogszabályhelyeket.

Abból indult ki, hogy a felperes perbeli állítása szerint az alperes késedelmesen intézte a nagyszülői kapcsolattartás rendezése iránti kérelmét, nem tartotta be a Ket.-ben meghatározott határidőket és ezzel a tisztességes hatósági ügyintézéséhez való jog sérelmén keresztül megsértette a családi és magánülethez, valamint a kapcsolattartáshoz, továbbá a jogorvoslathoz való személyiségi jogát.

A tisztességes hatósági eljáráshoz, jogorvoslati joghoz való jog megítélése szerint azonban nem minősült személyiségi jognak, ezért az ahhoz kapcsolódóan jogkövetkezmények sem alkalmazhatók, e tekintetben a keresetet elutasította. Kiemelte ítéletábrlai döntésre hivatkozva, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog, mint eljárási alapjog nem tekinthető egyben személyiségi jognak is, mivel a védendő érték nem közvetlenül az emberi személyiségből fakad. Ez a jog elsődlegesen nem az emberi individuum védelmét, hanem az állami közreműködés mellett zajló eljárások megfelelő funkciójú megvalósítását, illetőleg érvényesülését szolgálja. A személyiségi jogok védelmének lényege az általános személyiségi jogból következően a személy autonómiájának, a személyiség szabad kibontakozásának biztosítása.

A családi és magánülethez, valamint a kapcsolattartáshoz való jog körében elsődlegesen azt vizsgálta, hogy önálló személyiségi jog-e a nagyszülőnek az unokával való kapcsolattartása, a családi viszony ápolásában akadályozta-e jogellenesen az alperes a felperest. A kapcsolattartási jogot megítélése szerint az Alaptörvény nem családi jogi értelemben alkalmazza.

Kiemelte azonban, hogy a családi és magánéletnek szerves része a közeli hozzátartozókkal személyes vagy nem személyes kapcsolatok megtartása vagy fejlesztése. A családi kapcsolatok zavartalan ápolása, megélése nem elkülönült, hanem az Alaptörvény által is védett a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerinti személyiségi jogok része. Értékelte, hogy a felperes következetesen adta elő és fényképekkel is alátámasztotta, hogy korábban unokájának életében fontos szerepet töltött be, heti rendszerességgel találkozott vele.

Kiemelte, hogy a Ptk. Családjogi Könyvének rendelkezései, illetve a Gyer. is hangsúlyozza, hogy a nagyszülőnek a szülőktől független, önálló kapcsolattartási joga van. Ennek szabályozása során természetesen figyelemmel kell lenni a külön élő szülő részére biztosított és a jelen esetben a közigazgatási eljárás ideje alatt megszületett bírósági döntésre is, azonban ez nem szünteti meg a nagyszülő jogát és nem is korlátozza azt.

Megítélése szerint az alperes hatósága nem vette figyelembe az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény 3., 9., 18., 21. cikkei által rögzített gyermek mindenek felett álló érdekének elvét, amelynek értelmében a gyermeknek önálló joga kapcsolatot tartani az érte felelősséggel tartozó személyekkel. Ilyen személynek minősül a felperes is.

Mivel a nagyszülői kapcsolattartási kérelem vizsgálatára a gyámhatóságnak van kizárólagos hatásköre, az alperesnek törvényi felhatalmazás alapján van joga beavatkozni a felperes és unokája magánéletébe. Kiemelt jelentősége van ilyen esetben ezért az eljárás időszerű lefolytatásának. Megállapította, hogy 2015. április 30-tól szeptember 29-ig, illetve 2016. január 6-tól 2017. január 3-ig volt késedelem az első- és a másodfokú hatóság.

Az érintettek jogait és érdekeit figyelembe nem vevő ilyen eljárás az elsőfokú bíróság megítélése szerint olyan beavatkozásnak minősül, amelyre az alperes törvényi felhatalmazása nem terjedt ki. A családjogi tárgyú kérelem jogszabálysértő módon való intézése nem indokolható késedelem, a törvényi határidők megszegése, a családi viszonyokba való olyan beavatkozás, amellyel az alperes megsértette a felperes személyiségi jogait.

A Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította a jogsértést. A Ptk. 2:51. § (1) bekezdés c) pontja szerinti elégtétel adás tekintetében a keresetet elutasította, mivel annak módját a felperes nem határozta meg. A sérelemdíjról a Ptk. 2:52. § alapján határozott.

Az alperes kárigénnyel kapcsolatos védekezését alaptalannak találta, hangsúlyozta, hogy a felperes sérelemdíj iránti igényt terjesztett elő, amely a Ptk. hatálya alatt külön jogkövetkezmény teljes mértékben elválzik a deliktualis kárfelelősségtől. A sérelemdíj összegszerűségét a Pp. 206. §-a alapján határozta meg. A jogsértés részletezett módjára, annak hosszú időn keresztül való fennálltára, a jogsértés súlyára és ismétlődésére tekintettel, az ezzel okozott sérelem ellensúlyozására és az elszenvedett sérelmekkel 300.000 forintot tartott arányban lévőnek. A kamatokról a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése és a perköltségről a Pp. 81. § (1) és (2) bekezdése alapján határozott.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását.

Fellebbezését arra alapította, hogy a sérelemdíj személyiségi jog megsértése esetén állapítható meg. A személyiségi jog megsértését azonban nem eredményezi a hatósági eljárás elhúzódása. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság egyik eseti döntésére, amelynek értelmében személyiségi jog megsértése abban az esetben áll fenn, ha az érintett személy személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége vonatkozásába éri támadás. Jelen esetben az elsőfokú bíróság azonban a felperesi személyiségi jogok megsértését a nem indokolható késedelem és a törvényi határidők megszegése miatt állapította meg.

Hivatkozott a Debreceni Ítéltábla egy eseti döntésére, amely szerint a kapcsolattartási jog kétség kívül a magán és családi élet tiszteletben tartásához fűződő ember és alkotmányos alapjogi dimenzióban értelmezhető, azonban személyiségi jogi mivolta nem vezethető le a teljes és egészséges családi kapcsolatokhoz fűződő nem nevesített személyiségi jogból, továbbá a magánélet védelméhez fűződő

személyiségi jogból, de az emberi méltóságból mint személyiségi jogból sem. Amennyiben a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás joga sérelmet szenved, annak orvoslására a családjogi eszközök szolgálnak, személyiségi jogi következményei csak annak lehetnek, ha a jogsértő magatartás kifejezetten az emberi méltóság vagy annak valamely összetevője ellen irányul. Az ellenkező értelmezés a jogi eszközök zavaros megkettőzéséhez vezetne.

A Kúria egy másik eseti döntésére is hivatkozott, mely szerint az új Ptk. kizárólag személyiségi jogsértés esetén teszi lehetővé a sérelemdíj megítélését. Az emberi méltóság megsértése csak akkor állapítható meg, hogy ha az érintett felet személyiségének lényegi vonása miatt, emberi mivoltában alázzák meg. Az emberi méltóság megsértésének hiányában pedig adott esetben a sérelemdíj megítélésre nem volt lehetőség.

Az idézett bírói döntésekből azt a következtetést vonta le a fellebbező, hogy a kapcsolattartási jog a bírói gyakorlat értelmében nem része a személyiségi jognak, másrészt emberi méltóság megsértése hiányában nincs lehetőség sérelemdíj megállapítására.

Fentiekre tekintettel, mivel az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a kapcsolattartási jogot személyiségi jogként, valamint nem állapított meg olyat, hogy felperes emberi méltóságában sértette volna meg az alperes, ezért a kereset elutasításának lett volna helye.

Hivatkozott arra is észrevételében, hogy az eljárás elhúzódása miatt a kapcsolattartás nem sérült. Ennek alátámasztására idézte [REDACTED] tanúvallomását, amely szerint 2015. november 15-től 2016. áprilisig a gyermek ténylegesen vele volt, ebben az időszakban a felperes folyamatosan tarthatta vele a kapcsolatot.

A felperes által idézett Németh Zoltán kontra Magyarország ügyben született ítélet a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel ott az eljáró hatóságok intézkedéseinek nem elég hatékony volta képezte az ügy alapját.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta, mivel az megfelel a jogszabályoknak. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokait kiegészítendő további indokokra hivatkozott. Megítélése szerint a fellebbező az elsőfokú ítélet nem kellően szakszerű megfogalmazásait támadta, ugyanakkor figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban sem önmagában a késedelmes ügyintézésben jelölte meg a sérelmét, hanem a szükséges intézkedések elmulasztásában, az eljárás hatékonyságának hiányában, és abban, hogy az alperesi mulasztások miatt nem alakulhatott ki közte és az unokája között megfelelő családi kötelék.

Idézte fellebbezési ellenkérelmében egy jogerős ítéltáblai ítélet indokolását és utalt arra, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező része annyiban pontosításra szorul, hogy az alperes azzal sértette meg a felperes családi és magánélethez fűződő személyiségi jogát, hogy nem tette meg az ezen jogot biztosító aktív beavatkozó intézkedéseket, az eljárás elhúzásával elmulasztotta a hatékony intézkedéseket a felperes nagyszülői kapcsolattartáshoz való jogának biztosítása végett.

Az indokolásban pedig az szorul módosításra, hogy nem a törvényi határidők önmagában való megszegése a beavatkozás, hanem arról van szó, hogy az alperesnek halogatás nélkül be kellett volna avatkoznia a felperes ezen személyiségi jogának biztosítása érdekében. Azzal sértette meg a felperes nevesített személyiségi jogát, hogy nem tett eleget ezen törvényben előírt beavatkozási kötelezettségének.

Megítélése szerint a kapcsolattartási jog sérül, ha az arra jogosultak nem tudnak találkozni egy hétvégén. A családi élet tisztelőben tartásához fűződő személyiségi jog pedig akkor sérül, ha a kapcsolattartásra jogosultak között a családi élethez nélkülözhetetlen kapcsolat nem alakulhat ki.

Kiemelte, hogy az alperes által idézett eseti döntések az 1959-es Ptk. alapján születtek. A debreceni ítéltáblai ügy kapcsán utalt arra, hogy az nem a kapcsolattartásra jogosult és a gyámhatóság közötti ügyre vonatkozott, a Kúria egyebekben a táblabíróági érvelést megváltoztatta. Idézett eseti döntéseket annak alátámasztására, hogy a gyámhatóság családi élet tisztelőben tartásához való jogát megsértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértésén keresztül, az alperes a két szülő vonatkozásában

keletkezett korábbi döntéseket a nagyszülő és az intézkedni köteles gyámhatóság közötti viszonylatára kívánja alkalmazni.

Bejelentette, hogy a felperes nagyszülői kapcsolattartásának szabályozására a mai napig nem került sor, ugyanakkor a gyámhatóság bejelentette az elfogultságát, sérelmezte ennek időpontját is. A kapcsolattartási jog személyiségi jogi minőségének megkérdőjelezése a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésének hatályos rendelkezésére figyelemmel sem alapos.

A fellebbezés nem alapos.

Fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett az elsőfokú bíróság keresetet részben elutasító rendelkezése, az ezzel kapcsolatos indokolást a másodfokú bíróság ezért nem érintette.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a fellebbezésben foglaltakra is tekintettel annyiban ki kellett egészíteni a felperes 5. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata alapján, hogy 2015. márciustól 2015. nyaráig rendszeren folyt a kapcsolattartás, 2015. nyarán a fiának két hétre engedte elvinni az édesanya a felperes unokáját, aki az elmaradt kapcsolattartás pótlására figyelemmel ennek elteltével nem vitte vissza. A felperes fia tanúvallomása alapján pedig azzal, hogy a felperes unokája 2015. november 15-től 2016. áprilisáig nála volt, ebben az időszakban a felperes folyamatosan tarthatta a kapcsolatot az unokájával.

A másodfokú bíróság az így kiegészített tényállás alapján is egyetértett a fellebbezett körben a jogsértés megállapításával és a sérelemdíj alkalmazásával az alábbiakra figyelemmel.

Az alperes a felperes jegyzőkönyvi nyilatkozatára tekintettel arra helyesen hivatkozott, hogy a felperes az eljárás elhúzódásából, az időszerű döntés hiányából eredeztette a sérelmét és a személyiségi jogsértést. A perben vizsgált alperesi magatartás tárgyát nem a nagyszülői kapcsolattartási jog végrehajtás útján történő kikényszerítésének, a kapcsolattartást rendező határozat végrehajtása érdekében szükséges hatékony intézkedés hiánya, vagy a kereset benyújtását követően megszületett elutasító döntés tartalma képezte. A keresetben hivatkozott jogsértő magatartás az volt, hogy az alperes elmulasztott időszerűen rendelkezni a szülők és a nagyszülő közötti vitás helyzetben a nagyszülői kapcsolattartás rendezéséről. Ugyanakkor nemcsak a késedelmet, hanem annak családi kapcsolataira való kihatását is sérelmezte a felperes, ennek keretében azt, hogy nem tudott az unokájával kapcsolatot tartani.

Önmagában az eljárási késedelem, vagy a tisztességes eljáráshoz való jog, mint alapjog sérelme nem eredményez személyiségi jogsértést. A keresetben foglaltak alapján vizsgálni kellett azt is, hogy ténylegesen megvalósulhatott-e a kapcsolattartás a nagyszülő és az unoka között. A felperes a fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal szemben az elsőfokú eljárásban nem állította és bizonyította azt sem, hogy a sérelme azáltal keletkezett, mert az elmaradt kapcsolattartások miatt unokájával nem alakult ki megfelelő érzelmi kapcsolat, a kapcsolata unokájával negatív irányban változott.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem továbbá, hogy az unoka és a nagyszülő közötti kapcsolatot alapvetően a gyermeket nevelő szülő(k) biztosítják, nem a gyámhatóság. A Ptk. 4:179. § (1) bekezdésére, a Ptk. 4:181. § (1) bekezdésére, és a Gyer. 29. § (1) bekezdésére figyelemmel ugyanakkor helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság arról, hogy a gyámhatóságnak a nagyszülői kapcsolattartás tekintetében aktív beavatkozási kötelezettsége van. Abban az esetben ugyanis, ha a kapcsolattartás az érintettek, a nagyszülő és a szülő között vitássá válik, hatásköre a gyámhatóságnak van a Gyer. 29. § (1) bekezdése alapján ilyen viták rendezésére, a Gyer. 29/A. § (1) bekezdése szerint létrehozott egyezség, vagy (5) bekezdés szerinti döntésében a kapcsolattartás részleteinek szabályozására.

Az erre vonatkozó kérelem esetén a döntés halogatása, ésszerű időn túli döntéshozatal ezért nem csupán a tisztességes eljáráshoz való jogot, mint alapjogot sérti, hanem – ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította – jogtalan beavatkozásnak minősülhet a nagyszülő-unokai kapcsolatba, a nagyszülő családi és magánéletébe. A hatósági döntésre való elhúzódó várakozás azt az érintettet, jelen esetben a nagyszülőt, aki gyámhatósági út hiányában nem tud kapcsolatot tartani az unokájával, családi kapcsolataiban kiszolgáltatottá teszi a fennálló, elhúzódó bizonytalan helyzetnek. Bizonytalanságban tartja abban a tekintetben is, hogy milyen módon tud az unokájával rendezett kapcsolatot tartani, illetve adott esetben milyen módon kísérelje meg a gyámhatóság, vagy jogorvoslat esetén a bíróság álláspontjára figyelemmel jogszerűen és eredményesen a kapcsolati joga gyakorlását. A későbbi elutasító döntésből nem következett ezért a személyiségi jogsértés kizártsága.

Az unokával való nagyszülői kapcsolat, annak megélése és kialakítása a nagyszülő személyiségének lényegi ismérvei közé tartozik. Az ebbe a családi kapcsolatba, annak alakításába történő – akár gyámhatósági eljárási mulasztás, döntés halogatása útján megvalósuló – olyan beavatkozás, amely a vitás helyzetekkel együtt járó kisebb sérelmeket meghaladja, a Ptk. 2:42. § (1), (2) bekezdése alapján az emberi méltóság, mint általános személyiségi jogból fakadó magánélet és családi élethez való jog sérelmét, ezáltal a személyiségi jog sérelmét is megvalósítja.

A kiegészített tényállás alapján bár az elsőfokú eljárás során is volt egy öt hónapos inaktív időszak a közigazgatási eljárásban, a felperes nyilatkozatából az a következtetés vonható le, hogy ennek az időszaknak a jelentős részében (2015. márciustól nyárig) tudott az unokájával találkozni. A fellebbezési eljárásban azonban az inaktív időszak igen jelentős, egy éven túli. A felperes a rendelkezésre álló adatok alapján 2016. áprilisát követően jelentősebb ideig – több mint fél évig – nem tudott ténylegesen sem kapcsolatot tartani az unokájával, amire tekintettel a késedelemmel összefüggő fentebb kifejtett sérelmek már nem sorolhatóak a vitás helyzetekkel együtt járó kisebb, személyiségi jogsértést el nem érő sérelmek körébe. A másodfokú bíróság e körben megjegyzi, hogy a másodfokú gyámhatósági döntés is csak a kereset benyújtását követően született meg.

Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy jelen esetben a gyámhatósági döntés jelentős késedelmre egyúttal a felperes családi és magánélethez való jogának sérelmével is járt, az alperes a Ptk. 2:42. §-ban védett személyiségi jogát megsértette.

Az alperes által hivatkozott debreceni ítéltáblai jogeset tényállása eltérő a perbeli esettől. A jelen per tárgyat képező magatartás következményeinek orvoslására nem állt rendelkezésre családi jogi eszköz.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság jogsértés megállapító rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, a fenti indokokra, valamint a kereseti kérelemre figyelemmel a jogsértést megállapító rendelkezést azonban a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően konkretizálta és pontosította. Nem a törvényi határidő túllépésének, hanem a konkrét kapcsolattartás rendezése iránti kérelem ésszerű határidőn túli elbírálásának volt jelentősége (a döntés hiányára, majd az eljárás elhúzódására hivatkozott a felperes), továbbá személyiségi jogsérelem a másodfokú eljárás késedelmes ügyintézéséből volt csak származtatható.

Az elsőfokú bíróság a személyiségi jogsértés következményeként helyesen rendelkezett a Ptk. 2:52. § (1), (2), (3) bekezdése alapján a sérelemdíjról is, a jelentős késedelemmel összefüggő sérelmek bírósági felülvizsgálattal nem háríthatóak el. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a felperesnek nem kellett konkrét hátrány bekövetkezését bizonyítania. A kapcsolattartás hosszabb ideig történő elmaradása, a hiányérzet az unoka miatt, ezzel összefüggő tehetetlenség és bizonytalanság érzés az eljárás indokolatlan

elhúzódása miatt, olyan sérelmek, amelyek külön bizonyítás nélkül is a sérelemdíj összegszerűsége körében a jogsértés sértettre gyakorolt hatásaként voltak értékelhetőek. Az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj a hasonló jellegű jogsértéseknél megítélt összegekre, a jogsértés súlyára, a felróhatóságra és a jelentős késedelemre figyelemmel nem eltúlzott, annak megváltoztatására a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján nem volt indok.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – a fenti pontosítással – helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, az alperes ezért perköltségeit maga volt köteles viselni.

A le nem rótt fellebbezési illetékről a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § -a alapján határozott az alperes személyes illetékmentességére figyelemmel.

Budapest, 2018. június 8.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Istenes Attila s.k.
előadó bíró

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Oláhné Szabó Margit
tisztviselő

